Bibl. Narodowa

Rok II. Nr 248. (334) Środa, 5 października 1932 roku CENA 15 gr.

KURJER NOWOGRÓDZKI

Redakcja i Administracja: Wilno, Zamkowa 2. Otwarta od g. 9 do 4. Tel. Redakcji 17-82, Admin. 328. Opłata pocz. uiszczona ryczałtem. Redakcja rękopisów niezamówionych nie zwraca. Administracja nie ponosi zastrzeżeń co do rozmieszczenia ogłoszeń.

PREMUMERATA miesięczna z odnoszeniem do domu, bez przesyłki pocztowej 4 zł., zagranicę 7 zł. Konto czekowe P.K.O. Nr. 82,218. W sprzedaży detal. cena pojedyńczego n-ru 20 gr.

CENY OGŁOSZEŃ: wiersz milimetrowy jednoszpaltowy na stronie 2-ej i 3-ej gr. 40, Za tekstem 15 gr. Komunikaty oraz nadesłane milimetr 50 gr. Kronika reklamowa milimetr 60 gr. w numerach świątecznych, oraz z prowincji o 25 proc. drożej. Zagraniczne 50 proc. drożej. Ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne o 50 proc. drożej. Administracja nie przyjmuje zastrzeżeń co do miejsca. Terminy druku mogą być przez Administrację zmieniane. Za dostarczenie numeru dowodowego za 2

SEZON GENEWSKI

KONFERENCJA ROZBROJENIOWA. — ZGROMADZENIE LIGI NARODÓW. —

Sezon genewski jest w całej pełni. Konferencja rozbrojeniowa, Rada Ligi, Zgromadzenie Ligi Narodów — oto wydarzenia, które koncentrują uwagę opinji publicznej całego świata. Powszechnie przypuszczano, że bieżące zebranie genewskie będzie miało historyczne znaczenie. Tyle nagromadziło się sprawy pierwszorzędnej wagi, tyle kwestyj wymaga niezwłocznego rozstrzygnięcia! — Tych wszystkich, którzy przyjechali do Genewy, a zjechało się tam obecnie niezwykle dużo dyplomatów, polityków i dziennikarzy, spotkał zawód, żadna z oczekiwanych i niecierpiących zwłoki spraw nie została załatwiona ani nawet oficjalnie nie wpłynęła na porządek dzienny.

Sprawa chińsko - japońska, której wznowienia oczekiwano w związku z zakończeniem prac komisji mandżurskiej i opracowaniem przez lorda Lyttona raportu, na skutek wniosku Japonji została odroczona na 6 tygodni do czasu, zanim Japonja po zaznajomieniu się z treścią raportu przygotuje swoje uwagi w tej sprawie. Z racji tej formalnej dyskusji delegat Chin podniósł kwestję, czy Rada Ligi może udzielać terminu Japonji, ale delegat Chin dr. Jen został przegłosowany mimo niewątpliwej słuszności jego stanowiska. - Dr. Jen twierdził, że w sprawie konfliktu chińsko - japońskiego może jedynie decydować Zgromadzenie lub komitet 19-tu. Wywody Chińczyka nie znalazły większości i w ten sposób sprawa chińsko - japońska, budząca takie zaciekawienie, spadła z porządku dziennego.

Drugą niemniej doniosłą kwestją było pytanie, czy Niemcy powrócą do rozjemów konferencji rozbrojeniowej, czy nie. Nadzieje, że bezpośrednie perswazje Hendersona i sir Simona skłonią ministra Neuratha do powrotu zawiodły. Von Papen w przededniu wyborów nie chce dawać swym przeciwnikom łatwego atutu do rąk w postaci zarzutu uległowości wobec Francji i Anglji i dlatego polecono Neurathowi jak najprędzej opuścić Genewę. Dopiero, gdy będzie znany wynik wyborów niemieckich, można się spodziewać, że Niemcy zajmą stanowisko wobec zaproszeń genewskich. — Można zgóry jednak przewidywać, że jeżeli wynik wyborów będzie dla von Papena pomyślny, Niemcy będą bardziej ustępliwe, niż wówczas, gdy Papen przegra wybory.

Nas, Polaków, najbardziej obchodzi sprawa ponownego wyboru Polski do Rady Ligi. W roku bieżącym nietylko upływała nasza trzyletnia kadencja, ale również wygasało prawo reelekcji. Wybór Polski do areopagu genewskiego w dzisiejszej sytuacji międzynarodowej jest wyrazem wysiłku Ligi Narodów w celu zachowania obecnego układu sił nietylko w łonie Rady, ale i w Europie. Polska, bo-ie z rzędu państwo w Europie, jest zbyt ważkim czynnikiem politycznym, aby można było je pominąć w reprezentacji międzynarodowej. Wybór ten służy nie się nam należał, a otrzymanie tego, co słusznie się należy, nie może być poczytywane za jakiś zgoła nadzwyczajny sukces. Polska w Radzie Ligi — to nasze normalne miejsce i dlatego trudno nam jest zrozumieć ten dość oryginalny zachwyt, jaki z powodu wyboru ogarnął niektóre pisma polskie.

Poza sprawą miejsca w Radzie Ligi Narodów sprawa, która nas bardzo żywo powinna interesować, jest kwestja, kto będzie następcą hr. Graviny w Gdańsku. Hr. Gravina nie był czynnikiem łagodzącym tarcia polsko-gdańskie, aczkolwiek ta rola powinna być jego naturalną funkcją. Dlatego pytanie, kto obejmie po nim następstwo w Gdańsku, musi nas szczególnie żywo obchodzić i tu nasza dyplomacja powinna wykazać całą energję i ruchliwość, aby znowu nie zostaliśmy obdarzeni osobistością tego typu, co ś. p. hr. Gravina. **Ir.**

Rozmowy francusko-angielskie w Paryżu

KONFERENCJA HERRIOTA Z SIR JOHN SIMON'EM

PARYŻ PAT. — Sir John Simon przybył o godz. 12,50 na Quai d'Orsay i został przyjęty niezwłocznie przez premjera Herriota.

SERDECZNA, SZCZERA I LOJALNA

PARYŻ PAT. — Rozmowa premjera Herriota z Johnem Simonem trwała półtorej godziny. Po zakończeniu rozmowy Herriot oświadczył jedynie: „Rozmowa nasza była serdeczna, szczera i lojalna" Sir John Simon wyjeżdża dziś jeszcze do Londynu.

STANOWISKO FRANCJI

PARYŻ PAT. — W kołach parlamentarnych utrzymują że w dzisiejszej rozmowie Herriota z angielskimi mężami stanu premjer francuski nie ukrywał by najmniej, że odnosi się nieprzychylnie do konferencji proponowanej przez Mac Donalda.

Poglądy rządu francuskiego nie uległy zmianie. Opierają się one na 2 zasadach: 1) żadnego rozbrojenia bez faktycznych gwarancyj bezpieczeństwa, 2) żadnego powiększenia zbrojeń niemieckich.

Z drugiej jednak strony, ponieważ konferencja rozbrojeniowa utknęła na martwym punkcie, trudno jest nie nie czynić dla puszczenia jej ponownie w ruch i w tych okolicznościach premjer Herriot, nie będąc zwolennikiem dyskusji proponowanej w t. zw. małym komitecie prawdopodobnie zgodzi się na konferencję, pod warunkiem, że wezmą w niej udział również i Stany Zjednoczone.— Ściśle biorąc, chodzi Herriotowi o konferencję 5, a nie 4 mocarstw.

Ewentualność takiego rozwiązania sprawy rozpatrywana była wczoraj przez premjera Herriota i ambasadora Wielkiej Brytanji lorda Tyrella. Kwestja ta była również przedmiotem rozmowy, jaką prowadził dziś premjer Herriot z ministrem Simonem, który przedstawił zastrzeżenia i wnioski Herriota Mac Donaldowi.

PARYŻ PAT. — Zaraz po powrocie Herriot odbył wczoraj po południu dłuższą rozmowę z ambasadorem angielskim w Paryżu. Rozmowa ta toczyła się wokół aktualnych zagadnień, specjalnie zaś sprawy rozbrojeniowej i stanowiska Niemiec. Przedstawiciel rządu angielskiego zawiadomił Herriota o zamiarze Simona, który w powrotnej drodze z Genewy do Londynu pragnąłby się zatrzymać przez kilka godzin w Paryżu, celem omówienia sprawy z szefem rządu francuskiego. Spotkanie to, zmierzające do zniżenia stosunków, mających na nowo ożywić konferencję popołudniową, odbędzie się we wtorek w godzinach popołudniowych.

— o —

Przed kongresem radykałów we Francji

PARYŻ PAT. — W kołach parlamentarnych przywiązuje się wielką wagę do wypadków wewnętrzno - politycznych, jakie rozwiną się w najbliższych tygodniach we Francji.

Dnia 16 października odbędą się wybory do Senatu, w dwa tygodnie później otwarty zostanie w Tuluzie kongres partji radykalnej i radykalno - społecznej. Herriot wygłosi w Tuluzie wielką mowę polityczną.

Według krążących pogłosek, zażąda on od członków partji jasnego i szczegółowego wypowiedzenia się na temat programu akcji rządowej, jaką zaproponuje. Dopiero po uzyskaniu aprobaty kongresu stronnictwa Herriot ma nadzieję doprowadzić w radykalno - społecznej grupie Izby Deputowanych do jednolitości poglądów co do głównych zagadnień doby obecnej. Bez tej jednolitości gabinet Herriota nie będzie w stanie pokonać trudności, z jakiemi spotka się zaraz po otwarciu parlamentu.

Z tych względów w kołach politycznych daje się zauważyć tendencja do zwołania sesji parlamentarnej nie jak po zwykle, w celu projektowano, na 8, lecz na 15 listopada. Zwolennicy odroczenia Izby Deputowanych biorą również pod uwagę fakt, że dzień 11 listopada jest świętem narodowem.

— o —

Von Papen jest zdecydowany na wszystko

OŚWIADCZENIE RECHBERGA

PARYŻ PAT. — Korespondent berliński dziennika „Le Capital" miał wywiad ze znanym politykiem i przemysłowcem niemieckim Arnoldem Rechbergiem, który po dłuższej konferencji wyjechał od kanclerza Papena.

Na zapytanie dziennikarza, co zamyślają Niemcy, Rechberg odrzekł, że rząd von Papena zdecydowany jest na wszystko. Niech się stanie co chce. Niemcy stworzą milicję dla kompletowania kadr Reichswehry, wyekwipują ją w nowoczesną broń i materjał wojenny, w końcu wprowadzą służbę obowiązkową — wbrew klauzulom traktatu wersalskiego, nawet pod groźbą nowej okupacji Nadrenji.

Kanclerz Papen — mówił Rechberg — wyciągnął rękę ku Francji, proponując jej układ militarny. Wszelkie problemy, pozostające w zawieszeniu między Francją a Niemcami, mogłyby być uregulowane w bezpośrednich rozmowach między Herriotem a Papenem, w których wzięliby również udział członkowie sztabów generalnych obu państw. Herriot propozycję tę odrzucił. Odrzucił również propozycję sojuszu militarnego.

Propozycja przewidywała przewagę militarną Francji. 500 tysięcy żołnierzy francuskich i 300 tysięcy żołnierzy niemieckich. Przewidziana była również najściślejsza współpraca sztabów generalnych obu państw. Skoro oficerowie niemieccy byliby przydzieleni do niemieckiego sztabu generalnego i odwrotnie, w tych warunkach nie mogłoby być mowy o tajnych zbrojeniach. W odróżnieniu od wszystkich swych przeciwników von Papen nigdy nie łączył się z Anglją i Stanami Zjednoczonemi. Francja natomiast trwa w dążności do przeciwstawienia Niemcom wspólnego frontu sygnatariuszów traktatu wersalskiego.

Konferencja w sprawie cen produktów nieskartelizowanych

WARSZAWA PAT. — We wtorek odbyła się w lokalu klubu BBWR odbyła się pod przewodnictwem prezesa Sławka obiedzienna konferencja w sprawie zbyt wysokich cen produktów przemysłu skartelizowanego. Wzięli w niej udział przedstawiciele rządu, prezydjum klubu BB. WR. oraz kilkunastu posłów i senatorów, reprezentujących rolnictwo, przemysł, handel i rzemiosło.

Na wstępie przedstawiciele drobnego rolnictwa, popierani przez delegatów większego rolnictwa poddali krytyce dotychczasową politykę cen kartelowych, wysuwając szereg postulatów.

Zkolei rozwinęła się dłuższa dyskusja, w której ze strony sfer przemysłowych starano się usprawiedliwić do pewnego stopnia dotychczasową politykę cen karteli przedewszystkiem względami gospodarczemi, jak również koniecznością utrzymania dochodowości przedsiębiorstw i ich zdolności konkurencyjnej.

W dyskusji zabierali również głos przedstawiciele rządu: podsekretarze stanu Lechnicki, Doleżal i Jastrzębski. Ten ostatni scharakteryzował wysiłki rządu w kierunku reorganizacji monopoli. Wysunięte podczas dyskusji postulaty przekazane będą rządowi za pośrednictwem prezydjum BB.

Kpt. Karpiński wylądował w Aleppo

ALEPPO PAT. — Przybył tu o godzinie 16 min. 45 lotnik polski kpt. Karpiński, który rano wystartował ze Stambułu. Trasa lotu wynosiła 1206 km. Wskutek niepogody lot odbywał się w bardzo ciężkich warunkach.

Katastrofa górnicza

KATOWICE. PAT. —Wczoraj w kopalni „Max" w Michałkowicach wydarzyła się katastrofa górnicza. Wskutek zawalenia się stropu zasypanych zostało 5 górników. Jeden z nich Dumański Jan, lat 23, z Sielc. ponad normę. Przybór wody trwa w mianowic, poniósł śmierć na miejscu. Dwóch górników zostało ciężko rannych i dwóch lekko. Na miejsce wypadku wyjechał przedstawiciel okręgu górniczego, celem zbadania przyczyny nieszczęścia.

Powódź w Leningradzie

LENINGRAD. PAT. — Z powodu cyklonu na Bałtyku, Newa zalała przedmieścia Leningradu. Poziom wody wynosi 137 dalszym ciągu.

Po wyborze Polski do Rady Ligi

PARYŻ PAT. — Prasa francuska obszernie rozpisuje się o wypadkach w Genewie.— Należy podkreślić zrazjające się w oczy u wszystkich delegatów intencje polityczne w obliczu prowokacyj niemieckich. Zgromadzenie chciało z jednej strony utrzymać dla Polski, której przysługuje character wielkiego mocarstwa, — znaczenie odpowiadające mu stanowisku społecznemu na arenie zupełnej równości, - drugiej zaś strony podkreślić przekonanie, że Rzeszy poważnego ostrzeżenia.

Prasa dodaje, że wśród delegatów widziało się tem okazję wyrażenia osobiście ministrowi Zaleskiemu uznania za sumienność i za ducha pojednawczego, z jakiemi w okolicznościach szczególnie trudnych prowadził politykę Ligi Narodów, jako przewodniczący Rady. Nigdzie piękne zwycięstwo Polski nie zostanie przyjęte z uczuciem większego zadowolenia, niż we Francji.

GENEWA PAT. — Omawiając ponowny wybór Polski do Rady Ligi Narodów „Journal des Nations" pisze: Reelekcja Polski stała się manifestacją o wielkiej donosłości politycznej. W roku 1926, kiedy prawo reelekcji było przed miotem gentlemen agreement, 36 głosów było za reelekcją na ogólną ilość 44. Obecnie, kiedy wybór był wolny i w chwili, gdy — jak świadczy dyskusja w komitecie dla reformy Rady oraz deklaracje Portugalji na terenie Zgromadzenia — sama zasada reelekcji nie ma sympatji Zgromadzenia, przyznaje ono pra wo reelekcji 41 głosami z dwoma z pośród głosujących przeciwko oraz 4 wstrzymującemi się od głosowania. Prawie jednomyślnie — 48 głosami na 52 — Polska została wybrana następnie do Rady, w której minister Zaleski pozostaje senjorem. Zgromadzenie uroczyście potwierdziło w ten sposób, że uważa Polskę za czynnik poważny dla stałości i równowagi europejskiej, że jej obecność w Radzie jest niezbędna. Tą jednomyślnością, Rada złożyła hołd decydujący pokojowej pracy rządu polskiego. Wreszcie przez tę reelekcję Rada udziela pośrednio, ale dość jasno odpowiedzi na militarystyczną i odwetową politykę obecnych władców Niemiec.

„Neue Zuricher Ztg." pisze na ten sam temat: Głosowanie było tajne. Tak, 12 rezultat, który zapewne przeszedł oczekiwania Polaków posiada znaczenie, które — trzeba mieć nadzieję — nigdzie nie zostanie niezauważone.

BERLIN PAT. — Prasa niemiecka w depeszach z Genewy komentuje ponowny wybór Polski i Czechosłowacji jako znaczne wzmocnienie wpływów Francji w Radzie Ligi Narodów.

„Vorwaerts" podkreśla, że Polska jeszcze nigdy nie otrzymała tyle głosów i przypisuje tę okoliczność — jak się ironicznie dziennik wyraża — wielkim sympatjom, jakiemi cieszy się obecny rząd Rzeszy. Ponowny wybór Polski wskazuje na wielką izolację Niemiec w całej Europie.

— o —

Deficyt skarbowy w Ameryce rośnie

WASZYNGTON. PAT. — Według sprawozdania departamentu skarbu, wpływy z podatku dochodowego w miesiącu wrześniu zmniejszyły się o 69 miljonów dolarów. Deficyt skarbu z dnia 16 września wynosi 427 miljonów 960 tysięcy dolarów, czyli o 36 miljonów dolarów więcej, niż tego samego dnia roku ubiegłego.

TELEGRAMY

INAUGURACJA ROKU AKADEMICKIEGO NA POLITECHNICE LWOWSKIEJ

LWÓW. PAT. — W poniedziałek przed południem Politechnika Lwowska świętiła inaugurację roku akademickiego. Po nabożeństwie, celebrowanem w kościele św. Marji Magdaleny przez ks. biskupa Lisowskiego, agromadzili się przedstawiciele władz, senat uczelni i młodzież w auli politechniki. Prorektor prof. Sokołnicki przed stawił sprawozdanie z działalności uczelni w roku ubiegłym i oddał rządy w ręce rektora prof. Zipsera, który wygłosił przemówienie na temat zadań technika polskiego. Inaugurację roku akademickiego na Uniwersytecie Jana Kazimierza odbędzie się w sobotę 8 bm.

TILDEN—TŁOCZYŃSKI

WARSZAWA. PAT. — Jak się dowiadujemy, Polski Związek Tenisowy na wniosek Legji udzielił w drodze wyjątku zezwolenia na odbycie pokazowego meczu tenisowego Tilden — Tłoczyński. Mecz ten odbędzie się w ramach wielkiego międzynarodowego turnieju tenisistów zawodowych, jaki ma mieć miejsce w najbliższą sobotę i niedzielę 8 i 9 bm. na kortach Legji.

STOKROLM. PAT. — Tilden wraz ze swymi zawodowymi partnerami tenisowymi przybędzie do Szwecji na szereg meczów w początkach listopada. Tilden zażądał za każdy rozegrany przez siebie mecz bardzo wysokiego honorarjum, mianowicie tysiąc

ADMIRAŁ NOMURA NIE ODWIEDZI AMERYKI

WASZYNGTON. PAT. — Ambasador japońska ogłasza, że admirał Nomura nie odwiedzi Stanów Zjednoczonych z powodu okalecznie oko w czasie zamachu w Szanghaju w dniu 29 kwietnia br. Admirał Nomura miał stanąć na czele misji, która wyjść miała, zdaniem ma być zawieszenie zaszłości Stanów Zjednoczonych, wywołanych wypadkami w Mandżurji.

PRZENIESIENIE CENTRALI KOMUNISTYCZNEJ

WIEDEN. PAT. — Prasa donosi, że z powodu kursu prawicowego, panującego w Niemczech, centrala propagandy komunistycznej, znajdująca się obecnie w Berlinie, ma być przeniesiona do Wiednia. Dziennik przypomina, że dwukrotnie już mianowicie w roku 1919 i w roku 1928 usiłowano centralę tę przenieść do Wiednia, jednak dalsi czynności policji bez rezultatu.

UCZCIWY ZNALAZCA

POZNAŃ. PAT. — Prasa notuje dziś wypadek niezwykłej uczciwości, której dowód złożył bezrobotny Józef Tomański. Który, idąc we wtorek w południe aleją Marcinkowskiego, znalazł na chodniku 4000 zł. gotówką. Pieniądze te Tomański, mimo że znajduje się w bardzo ciężkiej sytuacji, gdyż od 2 lat pozostaje bez pracy, złożył niezwłocznie w komendzie policji. Okazało się, że pieniądze zgubił goniec jednej z firm obuwniczych.

Cele i zadania i bieżąca praca Parlamentarnej Grupy Polsko-Białoruskiej B.B.W.R.

(WYWIAD Z PREZESEM GRUPY POS. GENADJUSZEM SZYMANOWSKIM)

Pragnąc dać należyte oświetlenie celom, zadaniom i dotychczasowym poczynaniom parlamentarnej Grupy Polsko-Białoruskiej B. B. W. R., zwróciliśmy się z prośbą o wywiad na ten temat do prezesa Grupy posła nieświeskiego p. Genadjusza Szymanowskiego.

Rozmowa ta miała przebieg następujący:

Od kogo wyszła inicjatywa powołania do życia w łonie Klubu Parlamentarnego B.B.W.R. Grupy Polsko-Białoruskiej?

Dla kwestji białoruskiej — zaczyna swe wywody p. prezes Szymanowski — dopiero po wyborach 1930 roku zaistniała możliwość właściwego podejścia i planowego rozwiązania, gdyż wybory te, dając znaleźnią większość Blokowi Bezpartyjnemu, stworzyły zarówno dla parlamentu jak i dla rządu warunki spokojnej pracy. Jak wiadomo, do spraw narodowościowych z ramienia Bloku powołany był ś. p. T. Hołówko, który, układając plan pracy na odcinku białoruskim, niejednokrotnie odbywał rozmowy ze mną, ilcząc na specjalną moją w tym odcinku współpracę. Po zgonie ś.p. T. Hołówki, przyszedłem do przekonania, że należy poszukać innego rozwiązania kwestji, kto ma z ramienia Bloku nad zagadnieniem białoruskim pracować, i było za nie odpowiedzialnym. Wynagłem projekt powołania nie jednostki, a ciała kolegjalnego. A ponieważ członków parlamentu Białorusinów jest w Bloku tylko czterech (po za Blokiem jest tylko jeden: poseł Fabjan Jeremicz chrzanowy do Sejmu na posiedzenie klubu ukraińskiego) podałem myśl wciągnięcia do pracy tych posłów i senatorów Polaków z okręgów białoruskich, którzy zagadnieniem białoruskim specjalnie się interesują. W ten sposób powstał projekt Grupy Parlamentarnej Polsko-Białoruskiej B.B.W.R. zrealizowany na zebraniu organizacyjnem, które się odbyło 1 czerwca r.b. pod przewodnictwem p. prezesa Sławka.

— Z jakich założeń wyszli organizatorzy?

— Przy organizowaniu Grupy wychodziliśmy z założeń, że państwo, przy warunku bezwzględnej lojalności ze strony obywateli obcych narodowości, winno zapewnić tym obywatelom możność swobodnego rozwoju ich kultur materjalnych i duchowych. Następną naszą przesłanką jest zrozumiała konieczność ułożenia na terenie ziem białoruskich warunków bytowania współżycia obu narodów polskiego i białoruskiego. Z tych dwóch kardynalnych założeń, wypływa cały szereg dalszych, ujętych w t. zw. tezy Grupy, które zostały uchwalone na posiedzeniu 28 czerwca r.b. w Wilnie.

— Jacy posłowie i senatorowie zgłosili akces poza członkami kluby z terenu Wileńszczyzny i Nowogródczyzny?

— Do Grupy obecnie należą prawie wszyscy posłowie i senatorowie Bloku z województwa Nowogródzkiego i Wileńskiego, co stwarza bardzo poważny stan liczbowy. Rozszerzenia na województwa Białostockie i Poleskie, gdzie są powiaty z większością ludności białoruskiej, narazie nie dokonaliśmy. Jest to kwestja niedalekiej przyszłości.

— Co dotychczas Grupa zdziałała?

— Grupa dotychczas opracowała i uchwaliła linje wytyczne swej pracy, zawarte w tezach: współdziałała z czynnikami rządowemi z upaństwowieniem gimnazjów białoruskich; zajęła się losem budowy bursy przy gimnazjum w Nowogródku, oraz opracowała plan wydawnictw w języku białoruskim.

— Z szeregu spraw bieżących najbardziej bodaj wymagającą oświetlenia, jest sprawa powołania przez władze szkolne filji białoruskich przy gimnazjach państwowych w Wilnie i Nowogródku. Poszły zatem Pana Posła w właściwe nakierowanie tej sprawy grupy stanowiska Prezesa Grupy.

Przechodząc do spraw bieżących Grupy, przyznać należy, że najpoważniejszą z nich, było upaństwowienie gimnazjów białoruskich. Myśl ta powstała w łonie Grupy i była wypracowana przez posła St. Poźniaka z czynnikami rządowemi, a forma upaństwowienia była uzgodniona przez kuratora wil. okr. szkolnego p. Szelągowskiego z Grupą na posiedzeniu 24 czerwca. Grupa wysłała z założenia, że społeczeństwo białoruskie nie jest w stanie dać obu gimnazjom należytych materialnych podstaw mimo że gimnazja mają część etatów nauczycielskich z budżetu państwowego, jak również otrzymywały subsydja rządowe, stan materjalny tych uczelni był opłakany, a stąd poziom nauczania i wychowania nie był dostateczny. Upaństwowienie więc, które stwarzało trwałe warunki materjalne, leżało przedewszystkiem w interesie samych uczelni, aczkolwiek może nie dogadzało tym, lub innym grupom politycznym. Jedynie możliwą formą upaństwowienia okazała się forma stworzenia z gimnazjów białoruskich filji przy odnośnych gimnazjach polskich. Przy tem filje białoruskie zachowały prawie całkowicie swą samodzielność, gdyż mają osobne lokale, osobnych kierowników, osobne rady pedagogiczne, osobne kancelarje, etc. Tylko dyrektor gimnazjum polskiego może brać udział w posiedzeniu rady pedagogicznej filji, mogą być wspólne pomoce szkolne, gabinety, laboratorja, etc. Pragnę zaznaczyć, że upaństwowienie w formie samodzielnych gimnazjów było niemożliwe ze względów formalnych, gdyż Ustawa St. Grabskiego z 1924 r. przewiduje państwowe szkoły tylko z polskim językiem nauczania, lub szkoły mniejszościowe, a nie przewiduje szkół państwowych z obcym językiem nauczania. Grupa uchwaliła złożyć wniosek o nowelizację wspomnianej Ustawy.

— Jak się przedstawia sprawa bursy dla młodzieży białoruskiej przy gimnazjum w Nowogródku i jakie względem niej stanowisko zajęła Grupa Polsko-Białoruska? Tutaj nie zaszkodzi, Panie Pośle, przytoczyć nieco szczegółów z historji tego przedsięwzięcia.

— Następną z konkretnych spraw, która się nasunęła Grupie, jest budowa gmachu bursy filji białoruskiej gimnazjum w Nowogródku. Myśl wybudowania gmachu bursy powstała przed kilku laty, gdyż potrzeba była i jest wielka, albowiem dotychczasowe lokale burs, wynajęte w domach prywatnych, nie odpowiadają stawianym pod tym względem wymaganiom. **Kamień węgielny pod bursę przy sposobności odwiedzenia ziemi Nowogródzkiej położył we wrześniu 1929 roku Pan Prezydent Rzeczypospolitej.** Do Komitetu budowy weszli przedstawiciele społeczeństwa białoruskiego i polskiego. Gmach obecnie jest wyprowadzony pod dach. Robot wykonano na przeszło 111.000 zł. — przyczem większą część pieniędzy uzyskano z zapomóg rządowych i samorządowych, a mniejszą, t. to znaczenie, z ofiar społeczeństwa białoruskiego. Dużo pracy ludzkiej dała młodzież gimnazjalna przy niwelacji placu, wyładowaniu materjałów budowlanych, etc. Dziś konieczność znalezienia ludzi dłuższych jest palącą niżyliko ze względu na dokończenie budowy, ale i z racji całkowicie na Komitecie długów. Grupa wysłała specjalną komisję, dla zajęcia się kwestją tego gmachu w składzie obu prezesów grup regjonalnych, obu sekretarzy i mnie, obdarzając komisję całkowitem pełnomocnictwem. Komisja powtórzy na zajęcie się zbadaniem tej sprawy na miejscu w Nowogródku i powzięcia właściwych decyzyj. Zostanie to załatwione w najbliższych dniach.

— Pozostaje nam kwestja wydawnicza i to, co jest najważniejszem, to sprawa bezpośredniej współpracy dla dobra kraju z naszymi białoruskimi.

— O szczegółowym planie wydawnictw, uchwalonym przez Grupę, mówić nie będę. Chciałbym tylko podkreślić, że pomoc peryodyczne wydawane w języku białoruskim będzie z jednej strony wykładnią ideologji, kierowaną planów i konkretnych poczynań Grupy, z drugiej strony — odpowiednikiem na potrzeby w formie drukowanego słowa tej części społeczeństwa białoruskiego, która nie będąc skłonną i rozpolitykowaną, szuka realnych zdobyczy i wskazuje konkretnej pracy nad podniesieniem kultury materjalnej i duchowej narodu białoruskiego.

Na zakończenie pragnę zaznaczyć, że Grupa, będąc emanacją Bloku i wychodząc z jego metodycznych i taktycznych założeń, nie zamierza zadrzwiać społeczeństwa rzucaniem rewelacyjnych haseł i otwieraniem iluzorycznych perspektyw, a tylko podejmuje skromną, a pozytywną pracę na tym, bądź co bądź ważnym odcinku.

B. W. 8.

SILVA RERUM

W Gazecie Polskiej (273) Kadenhandlowski prowadzi nadal walkę o udział pisarzy polskich w nauce języka ojczystego w szkołach średnich i o pracy nad polonistyką na uniwersytecie.

Rzecz to chyba do prawdy niepodobna, by ogółem lat szkoły średniej powinęli uczeni nasze języka ojczystego i literatury, a zarazem nie zobaczył i nie poshołu tych właśnie ludzi, którzy jeryk ów kształcą, przetwarzają, budzącą w nim kształt ojczystego obyczaju.

Teza całkiem słuszna, jeżeli pisarze (jacy mianowicie?) rzeczywiście mają wielko do powiedzenia i potrafią dać coś nowego uczniom szkół średnich i akademikom.

Słuszne atakuje autor pokutujące dziś dnia w szkołach kierskie i niedołężne wypisy.

Mianowicie, że w ostatnich latach sporządzono z wielkim nakładem pracy najlepszych podręczników, czytelni dla młodzieży, mimo, że przystosowano te czytanki do współczesnych wymogów wykładu, jak wogóle do wszelkiego współczesnego życia polskiego tych Polski, — w dziesiątkach i setkach naszych szkół tłoszych i średnich, mówiąc o nadal stare, mało zajmujące, a nawet szkodliwe wypisy, nie uwzględniające prawie zupełnie ostatniego dziesięciolecia polskiego życia i literackiego Polski z ostatnich lat trzydziestu.

Trudno sobie doprawdy wyobrazić większy i bardziej jaskrawy konserwatyzm.

Bardzo trafnie są uwagi na tle niezmiernie paradoksalnego porównania tego, co się dzieje w polonistyce z tem, co jest w sporcie:

O ile w polonistyce spotykamy jaknajszerszą (mogoł zupełnie bezsensowną) wstrzemięźliwość, o tyle wśród sportowców spotykamy się nieprawdopodobny zgoła liberalizm, czy nawet fanatyzm.

Nie można mieć z miejsca kwestii wprowadzenia pospiesy lady szkole Zeromskiego, czy Reymonta (gdy żyli), Sieroszewskiego, czy Stuhla. Lecz rozwojowego tej sztuki nie dzieje polecą się nieomal, by śpieszyła wśród powerzających Emancypatorów olimpijskich. Tak samo młodzież, która w szkole nie dostrzega, spotyka się nieustannie ze skrupulatnem zachwytem w stosunku do wszystkich przejawów, i artystów, ta sama młodzież stara nigdy nie widzi najbardziej czołowych przedstawicieli współczesnej literatury, czy artystycznej twórczości polskiej, nigdy tych przedstawicieli nie spotyka wogóle wych, honorów i oklasków entuzjazmu, jak ostatnio w Warszawie na Stadionie.

Coś się więc potem dzieje, że młodzież nasza stroni od głębszych zagadnień, co więcej, że stroni od studjum historji ojczystej, że się nie czyta niemal żadnych głębszych zainteresowań duchowych? Przez osiem lat szedniego wykształcenia odtrącamy sami wszelką tywszą łączność pomiędzy młodzieżą a najpiękniejszym wytworem kultury narodowej, to jest literatury. Przez osiem lat szkoły średniej wszelkie nadmierne lukrowanie stanie. Sami dorabiamy do tej biperoptymistycznej kultury sportowej wszelkie dogłębniejsze spaczenia nerwów, muskułów i t.p. Następnie zaś po osiemiu latach takiej pracy nad młodzieńcem, dziewczyną, ni przychodzi do uniwersytetu, myślimy sobie lenivy. Dziwimy się, że ów uczeń staniu na tej samej linji wyżek Prusa, Siemkiewicza, Sienkiewicza, czy nawet bohaterskiego ojca ziemierza — co wyżek biegaczy, skoczków, lub dyskobolów.

Uwagi te są całkiem słuszne. —

Lector.

Światowid — nr. 40. — Gen. Weygand na wielkich manewrach w Szampanji. w Krakowie — Wystawa Artura Szyka, ofiarowana mu niestacja na dziedzińcu wawelskim, jako hołd p. Zwirce i Wigurze, na Florjańskiej otkrycie pięknego pomnika Mickiewicza w Nowogrodzie. Wielkie manewry — bardzo zastanawiają Mahatma Gandhi przy kołowrotku. A Zelerowicz w filmie dyrektorem cyrku. — Słowem, wiele ciekawego!.

Wzdłuż i wszerz Polski

— Ujęcie sprawców obydwóch morderstw. W rodzinie Zajbek znalezione zwłoki kobiety. Policja wdrożyła energiczne dochodzenie, które szło w pierwszej fazie w kierunku ustalenia czy nie zginęła w czasie ostatnich dni na tere nie Warszawy jakaś kobieta, której wygląd odpowiadałby wyglądowi zamordowanej.

Stwierdzono istotnie, że dn. 21 bm. zniknęła w tajemniczy sposób 49-letnia Franciszka Podlesna, kolporterka gazet firmy „Czytajcie" zamieszkała przy ul. Nowolipie 24. W dwa dni później znikną 40-letni Walenty Milewski, któ ry mieszkał razem z kobietą. Wydało się to wszystkim lokatorom domu bardzo podejrzane, bi. tei we środę, gdy Milewski zjawił się niespodziewanie w swem mieszkaniu, zlorzyło domu zawiadomić o tem dozorcę posterunku Milewskiego aresztowano.

Podczas śmiadnego badania ustalono, że Milewski skazany był już za 4 lata więzienia za zabójstwo swej żony. Początkowo odbywał ski do niczego się nie przyznawał, twierdząc, że Podlesną wyjechała do Miednu, która gdyś powiezionno o znalezieniu zwłok przestał się do unieważnia.

Zbrodnię popełnił Milewski dn. 22 bm. Nazajutrz dnia umieściwszy zwłoki Podlesnej w walizce, wywiózł je pociągiem i wyrzucił w pobliżu Zabek.

— Tragiczna scena na sali sądowej. — Sala III Sądu Okręgowego w Warszawie była wczoraj tragicznych scen.

Oto wskutek sprawy 21-letniego ilenryka Dtrowskiego i jego 19-letniej siostry Heleny, oskarżonych o fałszywe oskarżenie urzędników mundurowych o łapownictwo.

Obrońca ich apl. Lichtenstadt prosił o uniewinnienie tych że względu na młody wiek oskarżonych, późniejszy ich dobry sprawowanie się po 6 miesięcy, a jego słodzy na 4 miesiące więzienia.

Słodze sędzienie wyrokiem odeszło na sali mała skarżonych z oskarżeń. Może bied dostał? Nie! Matka ich Dtrowska, która była obecna na rozprawie, wpadła w histerję płaczu i krzyku, wołając, że jej synowie są niewinni, że ich nie wolno zamknąć. W tej chwili Helena Dąbrowska, która odbywała swoją karę, wyskoczyła z ławki i była to momentem, kiedy strażnicy zamierzali się do wyprowadzenia oskarżonych. Wybuchła straszna awantura, w której brali udział wszyscy obecni na sali. Strażnicy musieli użyć siły, by uspokoić rozhisteryzowaną kobietę.

Dymisja rządu w Estonji

TALLIN PAT. — W dniu dzisiejszym w parlamencie nacrelnik państwa Estland wygłosił dłuższe przemówienie, poświęcone sytuacji gospodarczej kraju. Na koniec przemowy na czelnik państwa złożył deklarację, iż wobec pogłoski się trzech ministrów do dymisji cały gabinet również zgłasza dymisję.

Wobec dymisji gabinetu marszałek sejmu Tennysonu zwołał niezwłocznie konferencję partyjną na posiedzenie, na którem ostawiono wytworzoną sytuację. W pierwszym rzędzie mają być poczynione próby utworzenia wielkiej koalicji, w skład której wszystkie najważniejsze stronnictwa poczynając od prawego skrzydła, kończąc na socjalistach. Socjaliści za sadniczo wyrazili swą zgodę na współpracę z ugrupowaniami prawicowemi, jednakże pod warunkiem, że wydatki na utrzymanie wojska zostaną zmniejszone o jedną trzecią i także wydatki na przedstawicielstwa zagraniczne uległą redukcji.

Akcja uzdrowienia moralnego w Pruszch

BERLIN. PAT. — Komisarz Rzeszy w Prusach Brucht wydał szereg nowych zarządzeń, zmierzających do uzdrowienia warunków, które wytworzyły się tu znakomita Lotta Lehman, Ida Kyward Mayer, tenor Piecaver i w ostatnich latach. Dotychczas bowiem, jak wiadomo,

grodzieńska

— Z SALI SĄDOWEJ. — 24 OSKARŻONYCH W PROCESIE KOMUNISTYCZNYM. We czwartek dnia 6 bm. w Sądzie Okręgowym w Grodnie odbędzie się proces o oskarżenia Szymona Lazarenka i jego towarzyszy, w ogólnej liczbie 24 osób, z art. 101 KK.

KONFISKATA „OSTATNICH WIADOMOŚCI". W dniu wczorajszym został zajęty przez Starostwo powiatowe w Grodnie dziennik „Ostatnie Wiadomości", za artykuł pt.: „Szajka wywrotowców na ławie oskarżonych".

„KOMPROMITACJA NOWOCZESNEGO SAMSONA. Ostatnio reklamowany był niejaki Majdenburg, który podawał się za nowoczesnego Samsona. W reklamach przyrzekał wiązać krawaty z prętów żelaza i temu podobne „drobnostki". Amatorów na żelazne krawaty znalazło się w Grodnie dość sporo i sala „Nowości" była przepełniona. Gdy jednak do godz. 11.30 „Samson" nie ukazał się, publiczność zaczęła protestować i to dość głośno. Mniej więcej około godz. 12-tej (w nocy) zaczął wiązać krawaty leczt tak nieumiejętnie, że na sali powstało bardzo poważne awanturo, która na szczęście zakończyła się bez „rękoczynów".

Spodziewamy się, iż po tej nabytej „praktyce" takie imprezy nie znajdą więcej łatwowierznych amatorów żelaznych krawatów.

— POŻARY. W Czeszewiankach gm. Hoża spłonął, z nieustalonej przyczyny, młyn - wiatrak, własność Marji Gregorowiczowej.

Ciekawe jest to, że nieborak nie był ubezpieczony już od lat 5, więc skąd się tam wziął ogień?

Straty wynoszą około 6000 złotych.

* * *

— W Krasnyzniatach gm. Hołynka w stodole, należącej do Simienlaka Piotra wybuchł pożar, pastwą którego padły wszystkie, znajdujące się w niej, tegoroczne zbiory, wartości około 2500 zł.

Prawdopodobnem jest, że przyczyną pożaru było nieostrożne obchodzenie się z ogniem pozakodowanego, który wróbel w tym dniu w nocy i bezpośrednio przed wybuchem pożaru odnosił do stodoły chomonta.

JADALNIA DLA INTELIGENCJI
Związku Pracy Obywatelskiej Kobiet
Cofnięcie przeniesienie z dnia 4 października na 16 października.
Zarząd.

Restaurację „Ognisko"
w Nowogródku
objął w dzierżawę z dniem 1 go października dotychczasowy restaurator **Bronisław Borowski** i poleca Publiczności zagranicznej w dzisiejszą winę, wódki, likiery i zakąski. Codziennie dwudaniowe obiady i kolacje.
Pod czas obiadów i kolacji przygrywa orkiestra salonowa.

Nowogródzka

— PRZYJĘCIA U P. WOJEWODY. — W dniu 4 bm. p. wojewoda świderski przyjął: pp. sen. O. Jeleńskiego, posła J. Małynicza i posła Tołpycho, pp. starostów E. Kościacza ze Słonima i A. Winczewskiego z Nowogródka, oraz burmistrza m. Nowogródka, p. inż. L. Wolnika.

— SKAZANIE KOMUNISTY. W dniu 3 bm. Sąd Okręgowy w Nowogródku skazał za działalność komunistyczną Sergjusza Hołuszka, lat 27, ze wsi Sawusze gminy kolreiskiej pow. nowogródzkiego na 3 lata więzienia z pozbawieniem praw publicznych na przeciąg lat pięciu.

— LOTERJA FANTOWA NA BUDOWĘ OŁTARZA W KOŚCIELE FARNYM W NOWOGRÓDKU. W ubiegłą niedzielę w remizie strażackiej w Nowogródku, staraniem Zakonu SS. Nazaretanek w Nowogródku, odbyła się loterja fantowa na rzecz budowy ołtarza w kościele Farnym. Loterję społeczeństwo poparło dość ofiarnie, bowiem zebrano ze sprzedaży biletów kwotę 625 zł.

— WILKI W POW. WOŁOŻYŃSKIM. W dniu 29 września, przed zachodem słońca, na pastwisku w pobliżu wsi Bytań, gm. i powiatu wołożyńskiego, napadły wilki na pasące się bydło, które nie zważając na otrzymane ze strony pastuchów, porwały dwuletnią jałówkę, na szkodę Saka Szymona, mieszkańca wsi Bytań.

KINA P. T. K. TEL. 14
Dziś o g. 6, 8 i 10
Dźwiękowe Kino „POLONJA" Pierwsza 6
Dziś! Nareszcie doczekaliśmy się! Uroczysta premjera najnowszego arcydzieła reżyserji cyfrowej Polskiego!
„CYGAŃSKIE ROMANSE"
Z udz. dawno niewidz. słabiej publ. **BRYSKY HELM, Williama Wilcon** oraz **Józefa Schindlerl Maryla** Wykonana przez rewelacyjny zespół cygańskiej orkiestry pod batutą **Alfreda Hrlego**
wstęp od 80 gr.

Dźwiękowe Kino „A P O L L O"
Dziś!
Najnowsza fenomenalna komedja parodja „Szarego Domu"
Flip i Flap Za kratami
Wstęp od 70 gr.

KINO „P A L A C E"
Orzeszk. 18.
Największy z dotychczasowych dramatów indyjskich, wykonany z niezwykłym nakładem kosztów pod protektoratem **Maharadży Jaipru p. t.**
Siódmy Cud Świata
W palecach indyjskich i Maharadży. Olbrzymie sceny zmowu przy udziale ponad 70000 najpiękniejszych indyjskich kobiet i mężczyzn.
Tajemnice haremów!

słonimska

— SANACJA SAMORZĄDU POW. SŁONIMSKIEGO. Z dniem 1 października br. zaszło cały szereg zmian personalnych na stanowiskach wójtów i pisarzy gminnych, a mianowicie: trzech wójtów i dwóch pisarzy zostało zwolnionych i pięciu pisarzy przeniesionych.

Zmiany te podyktowane były troską o dobro życia samorządowego w powiecie.

— MECZ „89 PP" — „SZKOŁA ROLNICZA ŻYROWICE". Silna przewaga fizyczna znamionuje grupę 89 pp. W pierwszej połowie gry akcja odbywa się na sferze Szkoły Rolniczej, która wytęża siły w kierunku obrony, aresztu skutecznej. W 35 minucie pada bramka dla 89 pp., strzelona z lewego skrzydła z podania centrowego. Bramkarz Szkoły Rolniczej, nex bardzo dobrze się spisywał, nie potrafił obronić z blizka strzelonej bramki. Do przerwy prowadzi zatem 89 pp. 1:0.

Po przerwie szala szans przechyla się na stronę młodzieży ze Szkoły Rolniczej, jej pełen umiaru i taktu system gry znajduje oddźwięk w okiskach publicznosci. Huragan oklasków i spontaniczne okrzyki radości zrywają się z obwią „wiwela" gdy akcja ofensywna idzie. Goal był doskonały i przebiju grzasła z lewego ataku Szk. Rolniczej.— Z przykrością musimy zanotować fakt wyłuczenia jednego z graczy 89 pp. za „zbyt silną grę".—Za to takich gentlemenów, jak drużyna Szkoły Rolniczej w Żyrowicach, nie wiele posiadają zespoły na naszym terenie. Sędziował dobrze p. Wróblewski. Wynik 1:1.

Dziś dalszy ciąg rozgrywek o mistrzostwo Słonima.

Radio wileńskie

ŚRODA, DNIA 5 PAŹDZIERNIKA

11.58: Sygnał czasu, hejnał i kom. 12.20: płyty 12.40: Kom. meteor. 13.15: Program dzienny. 15.20: Płyty. 16.00: Audycja dla dzieci. 16.25: Płyty. 16.40: „Ziemia Krośnieńska" — odczyt. 17.00: Audycja dla nauczycieli muzyki. 17.30: Płyty. 17.40: Pogadanka dla sfer pracujących. 17.55: Program na czwartek. 18.00: Recital fortepianowy Róży Szelubskiej. 18.50: „Idealny sezon muzyczny w Wilnie" — pogad. 19.10: Rozmaitości. 19.15: Przegląd literatury. 19.30: „Życie literackie" — feljeton. 19.45: Prasowy dziennik radjowy. 20.00: Koncert, w przerwie komunikaty, 22.00: „Na widnokręgu". 22.15: Koncert symfoniczny (płyty) 23.00: Muzyka taneczna.

Węgiel i koks GÓRNOŚLĄSKI
Zjednocz. Kop. Górnosł. „PROGRESS" spółka: Engenie, Hr. Lasze, Dębieńsko, Matylda, Andrzejus, Radzionków, Myslowice, Prędynia i Flo entyna.
Wyłączna i od jednej tonny w szczelnie zamkniętych i czystych wozach dostarcza
M. DEULL WILNO,
EGZYSTUJE OD 1890 r.
Biuro: ul. J. Grilla Nr 3 Tel. 8-11
Składy: Kijowska 8 Tel. 999.

GABINET
Racjonalnej kosmetyki leczniczej
Wilno, Mickiewicza 31 m. 4.
U R O D Ę
kobiecą konserwuje, doskonali, odświeża, z suwa jej skazy i braki. Masaż kosmetyczny twarzy. Masaż ciała, elektryczny, wyszczuplający (panie). Natrysk „Hormona" według prof. Spuhla. Wyrudnie lekarskie, lupiet. Indywidualne dobieranie kosmetyków do każdej cery. Ostatnie zdobycze kosmetyki racjonalnej.
Codziennie od g. 10—8.
W. Z. P.

Racjonalnie Ulokowana Gotówka
w dobie kryzysu to wkład
w KOMUNALNEJ KASIE OSZCZĘDNOŚCI POWIATU GRODZIEŃSKIEGO
Wysokie oprocentowanie—całkowite bezpieczeństwo — wypłaty na każde żądanie.

W IMIĘ PRAWDY

Ja, niżej podpisany, Eugenjusz Łowicz-Barański oświadczam:

1) że przyczyniłem się do umieszczenia w nrze 261/925 dziennika „Życie Nowogródzkie" z dnia 5 listopada 1930 roku artykułu zatytułowanego przez redakcję „Skandaliczne dzieje pewnego domu w Lidzie. Lidzki kombinator," i podpisanego pseudonimem „Rybka", a dotyczącego tranzakcji, zawartej między adwokatem Wacławem Siawcillą i pełnomocnikiem Teodora Nowickiego, Eugenjuszem Grote-de-Boko, odnośnie nabycia nieruchomości przy ul. 3-go Maja nr. 3 w Lidzie;

2) że, jak się później okazało, zarzuty, stawione w tym artykule adwokatowi Wacławowi Siawcille nie odpowiadają istotnemu stanowi rzeczy, wobec czego uważam za swój obowiązek zarzuty te odwołać.

Z powodu umieszczenia w tym artykule obrażliwych dla adwokata Siawcilly zwrotów i wyrazów, oraz z powodu wyrządzenia mu treścią tego artykułu krzywdy moralnej — bardzo przepraszam.

(—) Eugenjusz Łowicz Barański.
4 października 1932 r.

KINO DŹWIĘKOWE „ŚWIATOWID"
ORODNO, Brygidka 2.
Początek seansów o g. 6.15, — 8, — 10.
Wstęp od 75 gr.
UWAGA. Kasa czynna od godz. 5.30
BRYGIDKĘ HELM w roli niemki, żony rosyjskiego generała i Willi Fritscha ojrzymy w hiszpańskim dźwiękowcu p. t.
KOBIETA I SZPIEG
Film który daje dużo emocji!

OBWIESZCZENIE

Komornik Sądu Grodzkiego 3-go rewiru w Wilnie Wacław Leśniewski, zam. w Wilnie, przy ul. M. Pohulance 13 m. 2 na zasadzie art. 1030 U.P.C. obwieszcza, iż w dniu 6 października 1932 r. od godz. 10 rano w Wilnie przy ul. Niemieckiej Nr. 22 odbędzie się sprzedaż z licytacji publicznej majątku ruchomego, należącego do Samuela Karklińskiego, składającego się z 30 bel papieru piśmiennego i rysunkowego, oszacowanego na sumę zł. 3000, na zaspokojenie pretensji Dresdener Bank in Danzig w Gdańsku w sumie zł. 2844 — z procentami i kosztami.

Po bank Sądowy (—) W. Leśniewski.

— Ach, więc pan jest dramaturgiem?

— Piszę trochę, czasem... — Odpowiedział skromnie Pagan. — Zawsze interesowałem się teatrem i finansuję wystawienie niektórych sztuk. Czasem wystawiam własne sztuki...

Donald przypomniał sobie o tajemniczym nieznajomym, o którym mówiła Glorja pierwszego wieczoru po powrocie z więzienia. Ten człowiek miał decydować w sprawach gry i sztuki, w której występowała. To on zakomunikował jej o powrocie Donalda i prosił, by się przekonała, czy jest on autentycznym Chadmorem, czy może samozwańcem. Najprawdopodobniej człowiekiem tym był Pagan.

— Czy sztuki pana, ukazują się pod pseudonimem, czy też podpisuje je pan własnem nazwiskiem? — zapytał Donald z pozorną obojętnością.

— Myślałem, że podpisuję je, a dlaczegożby nie?

Młody mężczyzna spojrzał mu nagle ostro w oczy:

— Myślałem, że pan ma pseudonim. Stegton np.... To ładnie dźwięczy, nieprawdaż?

Niebieskie oczy Pagana zwęziły się, usta zacisnęły się w przykrym grymasie.

— Ach, więc pan jest dramaturgiem?

— Piszę trochę, czasem... — Odpowiedział skromnie Pagan. — Zawsze interesowałem się teatrem i finansuję wystawienie niektórych sztuk. Czasem wystawiam własne sztuki...

Donald przypomniał sobie o tajemniczym nieznajomym, o którym mówiła Glorja pierwszego wieczoru po powrocie z więzienia. Ten człowiek miał decydować w sprawach gry i sztuki, w której występowała. To on zakomunikował jej o powrocie Donalda i prosił, by się przekonała, czy jest on autentycznym Chadmorem, czy może samozwańcem. Najprawdopodobniej człowiekiem tym był Pagan.

— Czy sztuki pana, ukazują się pod pseudonimem, czy też podpisuje je pan własnem nazwiskiem? — zapytał Donald z pozorną obojętnością.

— Myślałem, że podpisuję je, a dlaczegożby nie?

Młody mężczyzna spojrzał mu nagle ostro w oczy:

— Myślałem, że pan ma pseudonim. Stegton np.... To ładnie dźwięczy, nieprawdaż?

Niebieskie oczy Pagana zwęziły się, usta zacisnęły się w przykrym grymasie.

(D.C.N.)

HERMAN ZANDON 33

KLUCZ DO ZAGADKI

— To dobra myśl! Zrobię tak. Widzę że nie jesteś dzisiaj rozmowna... Powiedz, kto cię wypuścił ze strychu, tej nocy, kiedy popełniono morderstwo?

— Los ma w opiece biedne dziewczęta! — odpowiedziała drwiąco Patsi.

— Pagan?

— Być może.

— Patsi, nie nadużywaj mojej dobroci i cierpliwości!"

Dziewczyna przestała nagle udawać.

— Posłuchaj mnie, nieszczęsny idjoto! Jeżeli ci życie miłe, zabieraj się stąd natychmiast, zanim...

W zamku u drzwi wejściowych zgrzytnął klucz. Patsi położyła palec na ustach. Drzwi się otworzyły przed Paganem.

Patsi zmieniła się odrazu w dobrotliwą staruszkę.

— Ten pan chce z panem mówić, sir, — oznajmiła i natychmiast odeszła.

— Chadmor? — zdziwił się Pagan.

— Witam pana. Proszę wejść.

Donald wszedł za nim do ładnie umeblowanego gabinetu. W kącie stała duże biurko, zarzucone papierami i książkami.

Gospodarz podał Donaldowi cygaro niczkę i zapytał:

— Czy znalazł pan tego człowieka, którego szukałiście poprzednim razem? Pamięta pan: Darro, czy coś w tym rodzaju!

— Jarro. Marek Jarro... Nie, nie znaleźliśmy go, ani śladu.

— Dlaczego właśnie u mnie poszukiwaliście go, panowie?

— To dziwny człowiek, więc oczywiście szukaliśmy go w dziwnem miejscu!

— Aha, ma pan na myśli to, że zrozumiałą jest moja chęć mieszkania w tej dzielnicy! Zapewniam pana, że tutaj można robić moc ciekawych spostrzeżeń.

Pagan poprawił jakieś papiery i dodał:

— Właśnie piszę dramat z życia East Endu. Jest rzeczą pożyteczną mieszkać w środowisku, które się opisuje, wżyć się w charakter ludzi... przeniknąć atmosferą.

Wydawca: Stanisław Mackiewicz.
Drukarnia wydawnicza „SŁOWA".
Redaktor w.-z. Witold Tatarzyński.

Dźwiękowe Kino **HELIOS**
UROCZYSTA PREMJERA
Super-Przebój Złotej Serji Polski
KSIĘŻNA ŁOWICKA
Romantyczny dramat wielk. księcia Konstantego i pięknej Polki
W rol. gł. **Jadwiga SMOSARKA, Stefan JARACZ, Józef WĘGRZYN i Aleksander ZELWEROWICZ**
Zdjęcia wojskowe przy łoskach współudziale **SZKOŁY PODCHORĄŻYCH** w mundurach historycznych z r. 1831. — Arcydzieło to demonstr. jednocześnie z Warszawą, **wszystkie honorowe bilety nieważne** Seanse o g. dz. 4, 6, 8, 10.15, w s. botę i niedzielę od g. 2-ej.

Dźwiękowe kino **HOLLYWOOD** Mickiewicza 22, tel. 15-28
Dziś! Zgrzeszenie nowej epoki — miłość! Najwięksi z salonów Polski
DZIKIE POLA z udziałem **Danuty Arciszewskiej i Zbigniewa Staniewicza**
Nad program: Dodatki dźwiękowe. Początek o godzinie 7-ej ost. 10.15

DŹWIĘKOWE KINO **CASINO** Wielka 47, tel. 15-41
Dla miłośnicy dobrego kina
bohater niezapomnianych filmów „C.K. Feldmarszałek", „On i jego siostra i „Pod kurateją" ukaże się na naszym ekranie w swojej nowej niezównanej podwójnej zdolności króla i jego sobowtóra w doskonałym artystycznym filmie p. t.
KRÓL TO JA
Nad program uroz maicone dodatki dźwięk. we.
Ceny od 25 gr. — Początek o godz. 4, 6, 8 i 10.15 w dnie świąteczne o godz. 2-ej.

Dźwiękowe kino **„PAN"** Wielka 42, tel. 528
Dziś! Film nad filmy Kolosalne powodzenie!
POGROMCY PRZESTWORZY
w rolach gł. **Wallace Beery, Clark Gable, Dorothy Jordan, Conrad Nagel** i inn. Bajeczna technika i niebywały romans wyczynu Sabotaż i intryga miłosna. **Najwyższy wyższy emocji**
Nasz film jednocześnie wyświetla się z największem powodzeniem w stolicach świata jak Paryż Londyn, New-York, Berlin i Warszawa. Nad program: Aktualny dźwiękowy.

Lekarze

Dr Ginsberg
choroby skórne weneryczne i moczopłciowe. Wileńska 3, od 8 — 1 i 4 — 8. Tel. 567.

Kupno i sprzedaż

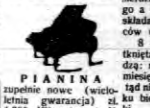

PIANINA
zupełnie nowe (wieloletnia gwarancja) zł. 1,200. Kijowska 4. H. Abelow.

DOM
do sprzedania. — Ul. Rossa N 12.

NA PENSJONAT
lecznicy, ochronę lub schronisko wynajmę — lub sprzedam duży dom drewniany 12 pokoi ciepłych, suchych, okna dubeltowe, w najlepszej dzielnicy podmiejskiej, w lesie sosnowym. Zapytania do redakcji „Słowa" dla „Asa".

WYJĄTKOWA OKAZJA
Z powodu wyjazdu sprzedaje się tanio nowoczesnie urządzony sklep w centrum miasta lub też samo urządzenie, nadające się na branże techniczną, drogeryjną, sportową, galanteryjną i fotograficzną. Informacji udziela Biuro Reklamowe Stefana Grabowskiego - go, ul. Garbarska 1 tel. 182.

FORTEPIAN
krótki w dobrym stanie do wynajęcia lub kupienia
Wiadomość w administracji „Słowa" u C.

Lekcje

DOŚWIADCZONA
nauczycielka - wychowawczyni, doskonały - francuski, praktyka Lyceum francuskiego w Warszawie, niemiecki - muzyka. Referencje może wyjechać. Przeskok 2 m. 14a od 11 —1.

Różne

UWAGA!
Zgórą lat trzydzieści przeprowadza tranzakcje majątków ziemskich, dzierżaw, domów, willi, folwarków, interesy handlowe. Lokuje kapitały. Bilka dziesiąt solidnych posiadających oraz najróżniejszych wielkości, niektóre okazyjnie nabyć można. Biuro Wegra — Marszałkowska 152 — Warszawa.

TYLE DOMÓW
budzie się w Wilnie, i przy tańdnym zachodzie nie znajdzie się praca dla wykwalifikowanego cieśli, solidnego człowieka, pozostającego bez pracy? Laska we zaofiarowania proszę kierować ul. św. Ignacego 12 — 27 — Bałiński Michał.

Kto dopomoże uczonowi Szkocji Techn. do ukończenia nauk, Warunki zmuszają go do szukania jakiegokolwiek zarobku w godzinach wolnych. — Może udzielić korepetycji lub wykonywać prace krawieckie albo też zajmie się inną pracą byle od zaraz. Łaskawe zgłoszenia kierować do redakcji.

SPRAWDZONA
przez Tow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo rodzina W. składająca się z rodziców (ojca bez pracy), 8 - ga dziatek do tknięta krańcową nędzą; najmłodsze 4 - m miesięczne bobo do - tąd niechrzczone dla braku bieliźnieki i kolderki. — Wołamy o pomoc dla maleństwa te go — starzyzna bardzo potrzebna — Nadesłane rzeczy przez PKU Wileńskie bobo do - tąd niechrzczone dla braku bieliźnieki i kolderki. — Wołamy o pomoc dla maleństwa tego — starzyzna bardzo potrzebna — Nadesłane rzeczy przez PKU Wileńskie ofiary skłaść prosimy o. ks. Redakcji „Słowa" pod literą W.

Popierajcie L.O.P.P

Zguby

ZGUBIONĄ
książkę wojskową, wydaną przez PKU Wilno - Miasto na imię Józefa Wysockiego, zamieszk. Żwirowa Góra 2 m. 3, uniewaźnia się.

Lokale

Mieszkania
3 i 4 pokojowe z wygodami, centralne o słonecznych pokojach 5 i 3 oddz. szk. powsz. — Krzywe Koło 15 — 6, dowiedzieć się między godz. 8 — 10 rano.

POKÓJ
umeblowany do wynajęcia dla kulturalnej osoby. Dobrowskiego 2 m. 3

MIESZKANIE
5 - pokojowe słoneczne ze wszelkiemi wygodami i 2 balkonami do wynajęcia. Wielka 7. Pohulanka 41 Oglądać od 12 — 6 p. p. Informacyj udziela właściciel domu.

POKÓJ
umeblowany dla jednej lub dwu osób, osobne wejście, balkon — do wynajęcia. Artylerji ska 1 m. 3.

POKÓJ
duży, jasny, z umeblowaniem lub bez w dobrym punkcie miasta do wynajęcia. Zamkowa 3 — 3. Dowiedzieć się w godzinach biurowych.

Do wynajęcia od 1. X Mieszkanie
5-io pokojowe suche słoneczne, z ogrodem blisko Zielonego Mostu, 3 minuty od przystanku autobusowego. Informacje Biuro Real mowe S Grab wskiego ul Garbarska 1

4 POKOJE
kuchnia z elektr. suche ciepłe, wygodny rozkład pokoi do wynajęcia. Antokolska 31 (róg Pański 8; w pobliżu ładne tereny dla narciarzy.

Poszukują pracy

POSZUKUJĘ
posady od zaraz lub później doświadczony, pracowity rolnik - hodowca mleczarz. Posiadam znajomości — wszystkie te działy dobrze znam, żonaty, rodzina mała. Swiadectwa, referencje pewne. Zgłosić Al. Urbanowski, maj Kochała, poczta Leszno k. Słonia.

LOKAJ
samotny, władający polskim i niemieckim językiem z dobremi świadectwami poszukuje posady. Łaskawe oferty sprasza się pod adresem: Władysław Okupniak Warszawa Aleja Róż 1.

POLECAM
szofera, który był u mnie 3 lata, dobrego kierowcę i fachowca, sumiennego, uczciwego. Wolny 1. X. lub wcześniej z powodu remodelingu. Może wyjechać na prowincję— told Plater, Osiecz Wielki, Boniewo, woj. Warszawskie.

OGRODNIK
kwalifikowany z praktyką, Leśniczówka, Lelonowa 43, Chlebowski Antoni.

SZEWC
dobry robotnik bardzo potrzebujący pracy. — zgadzający się na każde warunki wynagrodzenia poszukuje zajęcia. — Czeboltarnowicz Wiktor Wodociągowa fachu. Piesiak Jan. Malinowa 7.

KOWAL
znający swój fach po - niej do majątku, spokoj ny, pracowity, Nowo - gródzka 10 Marciniak Konstanty.

SZEWC
pozostający bez pracy proszę o udzielenie jakiejkolwiek posady. — Korzyski Leon. Trakt Batorego 28.

POSZUKUJĘ PRACY
jako pomocnik w sklepie lub magazynie. Mam praktykę w tym zawodzie. Zgłoszenia proszę kierować do Administracji „Słowa" pod literą „Pomocnik".

CZELADNIK
szewski dobry fachowiec, ze skromnemi wymaganiami szuka za tanio i sumiennie pracy od zaraz, solidny, Michał Bu - kowa 12.

ROBOTY
drucierskie wykonuje mi, trzeźwy, uczciwy, poszukuje pracy. Wyjeżdża 6 m. 3. Aleksandrowicz Kazimierz.

WSZELKIE
roboty ogrodnicze poleca się. Bakszta 14. Januszkiewicz Witold.

SZOFER
z dobremi świadectwami, zdolny, pracowity poszukuje pracy przy samochodzie. — Trakt Batorego 2.

CIEŚLA
prosi o udzielenie jakiejkolwiek pracy. Zaspokojenie skromne. Wasilewski Antoni Ostrobramska 25.

EKONOM
dobry, pracowity wykonanie starannie. — szyje dobrze i niedrogo Zawadzka Brygida — Majowa 15.

KRAWCOWA
— świadectwa — proszę pracy w zakresie swej specjalności. Stasiukowicz Antoni Więzienna 2 m.

ŚLUSARZ
— proszę o udzielenie jakiejkolwiek pracy. Stanisław Andrzejewski — Pokój 6.

ŚLUSARZ MECHANIK
pozostający bez pracy przyjmie posadę na — skromnych warunkach. Pracowity, solidny, uczciwy. Dobry robotnik. Tokarka 6 m. bremi świadectwami — 6. Zaulewicz Władysław. — jego pracy. Adrejmian Ignacy Kosztyłowa 39 m.

ZREDUKOWANY
— woźny z instytucji — bezpieczeniowej, z dobremi świadectwami — ułodny, żonaty poszuka pracy. Adrejmian Ignacy Kosztyłowa 39 m.

STOLARZ MEBLOWY
znający dobrze swój fach proszę o udzielenie mu pracy. Przyjmie również zmianę. — Wykonanie solidne. — Kalwaryjska 135. Bahkin Antoni, Smoleń Wodejko Adolf. — ska 13.

CEGIELNIA
pod Wilnem lub na Wileiszczyźnie — przyjmie pracę na sezon. Kalwaryjska 135.

Wileńskie Prywatne Kursy SAMOCHODOWE I MOTOCYKLOWE
Nauka na nowoczesnych maszynach OPŁATY ZA KURS ZNIŻONE
Przy kursach warsztaty i stacja obsługi dla motocykli i samochodów. Kończenie kursów i zaś wykładowa przy
UL. AD. MICKIEWICZA 24 m. 10.
Garaże i warsztaty, Bernardyński zaułek Nr. 8.

ROCZNE Kursy Pielęgnowania i Wychowania Dzieci
Egzystujące od 1925 roku w Wilnie
Program obejmuje kurs teoretyczny i praktykę w szpitalach, przedszkolach i żłobkach. W kursach biorą udział profesorowie naszej wszechnicy i lekarze specjaliści w chorobach dzieci. Zapisy są przyjmowane w lokalu Rocznych Kursów Handlowych przy ul. Mickiewicza 22—5, od godz. 5—7 wiecz, codzień oprócz świąt, Tel. 16 02

ZMIANY W ROZKŁADZIE JAZDY

DYREKCJA OKRĘGOWA KOLEI PAŃSTWOWYCH W WILNIE

podaje do wiadomości, że poczynając od dnia 2 października r.b. na okres zimowy 1932—1933 roku, wprowadza się następujące zmiany w dotychczas obowiązującym rozkładzie jazdy pociągów pasażerskich:

na odc. Wilno—Grodno:

1) Odwołuje się kursowanie poc. Nr. 735/736 odchodzącego z Wilna o g. 17-35 i przybyw. do Grodna o g. 20-35. oraz odchodzącego z Grodna o g. 8-38 i przybywającego do Wilna o g. 11-35.

2) Odwołuje się kursowanie poc. Nr. 1716 na odcinku Landwarów — Rudziszki, odchodzącego z Landwarowa o g. 16-12 i przybywającego do Rudziszek o g. 16-30.

3) Odwołuje się kursowanie poc. Nr. 1723 na odc. Rudziszki — Wilno, odchodzącego z Rudziszek o g. 19-15 i przybywa jącego do Wilna o g. 20-25.

na odc. Wilno—Zawiasy

1) Odwołuje się kursowanie poc. Nr. 1418/1725 na odc. Zawiasy — Wilno, od chodzącego z Zawias o g. 19-50, a przybywającego do Wilna o g. 20-40.

2) Poc. Nr. 1414/1717 od 2 X. rb. będzie kursował według dotychczas obowiązującego rozkładu jazdy na odc. Zawiasy— Landwarów w soboty i święta oraz codziennie na odc. Landwarów — Wilno.

na odc. Wilno — Turmont

1) Odwołuje się kursowanie pociągu do. 727 i 728, odchodzącego z Wilna o g. 10-15 i przybywającego do Nowo - Święcian o godz. 11-55 oraz odchodzącego z Nowo - Święcian o g. 18.20 i przybywającego do Wilna o g. 20-00.

2) Poc. Nr. 712 odchodzący z Zemgale o g. 5-05 na odc. Zemgale — Nowo Święciany będzie przechodził o 5 minut wcześniej.

3) Poc. Nr. 1738, odchodzący z Nowo-Wilejki o g. 12-15 i przychodzący do Wilna o g. 12-30 odwołuje się.

4) Poc. Nr. 1738A odchodzący z Nowowilejki o g. 13-15 i przychodzący do Wilna o g. 13-30 będzie kursować codziennie.

5) Poc. Nr. 1740 będzie odchodził z Nowowilejki o g. 17-00 (zamiast g. 16-45) i przychodził do Wilna o g. 17.15 (zamiast g. 17-00)

6) Poc. Nr. 1741 będzie odchodził z Wilna o g. 17-30 (zamiast g. 17-15) i przychodził do N. Wilejki o g. 17-45 (zamiast g. 17.30).

7) Poc. Nr. 1742 będzie odchodził z Nowowilejki o g. 18-00 (zamiast g. 17-45) i przychodził do Wilna o g. 18.15 (zamiast g. 18-00).

na odc. Wilno — Lida:

1) Poc. Nr. 331/332 na odc. Wilno — Bieniakonie odchodzący z Wilna o g. 14-20 i przychodzący do Bieniakoni o g. 15-35 oraz odchodzący z Bieniakoni o g. 16-48 i przychodzący do Wilna o g. 20-12, będą kursować tylko w dni robocze, przyczem poc. Nr. 332 od Bieniakon do Stasił będzie przechodził o 5 minut wcześniej.